

İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Fen Kaygı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Fen Kaygı Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23372>

Özet

İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Fen Kaygı Ölçeği, **Şafak Uluçnar Sarı** tarafından 2015 yılında geliştirilmiş, ilköğretim kademesindeki öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik kaygı düzeylerini ölçmeyi amaçlayan psikometrik bir araçtır. Ölçek, 25 maddeden ve beş farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan psikometrik çalışmalar sonucunda ölçeğin güvenilirliği yüksek bulunmuştur (**Cronbach Alpha** katsayısı 0.88). Ayrıca, ölçeğin yapı geçerliği, açılmaya Faktör Analizi ile test edilmiş ve verilerin faktör analizi için uygun olduğu belirlenmiştir. Bu ölçek, fen eğitiminde karşılaşılan duygusal engelleri ve öğrencilerin akademik başarıları olumsuz etkileyebilecek olan **Fen Kaygısı** seviyelerini tespit etmek amacıyla önemli bir tanıtım aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Fen Kaygısı, İlköğretim Öğrencileri, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Likert, Güvenilirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Şafak Uluçnar Sarı

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ilköğretim kademesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin fen bilimleri dersi ve bu dersle ilgili etkinliklere karşı geliştirdikleri duygusal tepkileri, özellikle de kaygı düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu bağlamda, ölçek, öğrencilerin **fen bilimleri** konularına yaklaşımlarındaki çekinceleri, sınav kaygıları ve fen dersine yönelik olumsuz tutumları saptamak için tasarlanmıştır.

Ölçeğin geliştirilmesi, eğitimcilerin ve araştırmacıların ilköğretim düzeyinde fen kaygısının yaygınlığını ve şiddetini belirlemesine olanak tanır. Elde edilen veriler, kaygı düzeyini düzeltmeye yönelik pedagojik müdahalelerin ve eğitim programlarının geliştirilmesine rehberlik etmek üzere kullanılabilir.

Yapı

İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Fen Kaygı Ölçeği, ölçmek istediği psikolojik yapı olan **Fen Kaygısı** yapısını, 25 madde aracılığıyla ve beş farklı alt boyut üzerinden ele almaktadır. Bu alt boyutlar, fen dersine yönelik genel kaygı, laboratuvar/uygulama kaygısı, fen sınavlarına yönelik kaygı gibi fen eğitiminin farklı yönlerini temsil eden spesifik kaygı alanlarını kapsamaktadır.

Her bir alt boyut, öğrencilerin fen bilimleri öğrenme süreçlerinde karşılaştıkları bilişsel ve duygusal zorlukları derinlemesine analiz etmeye olanak tanır. Ölçeğin çok boyutlu yapısı, araştırmacılara sadece genel bir kaygı puanı sunmak yerine, kaygının hangi spesifik alanlarda yoğunlaştığını belirleme imkânı sağlamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, verilerin Faktör Analizi için uygunluğunu gösteren güçlü istatistiksel kanıtlarla desteklenmiştir. Bu araştırmada elde edilen **KMO** katsayısı 0.943 olarak belirlenmiştir. Bu değer, örneklem büyüklüğünün ve verilerin faktörleştirilebilirliğinin mükemmel yakını olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, verilerin çok değişkenli normal dağılım varsayımını ve faktör analizine uygunluğunu test eden **Bartlett Küresellik Testi** anlamlı bulunmuştur ($X^2=7312.193$; $df=300$; $p=0.000<0.001$). Bu sonuçlar, fen kaygısı yapısının ölçülebilmesi için verilerin güçlü bir korelasyon matrisine sahip olduğunu ve dolayısıyla faktör analizinin uygulanmasının uygun olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenilirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı, **Cronbach Alpha** güvenilirlik katsayısı ile değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin genel Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.88 olarak tespit edilmiştir.

0.88 değeri, psikometrik standartlara göre oldukça yüksek bir iç tutarlılık düzeyini temsil etmektedir. Bu sonuç, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı (Fen Kaygısı) ölçtüğünü ve ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar verme potansiyelinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen Faktör Analizi, ölçeğin 25 madde ve 5 alt boyuttan oluşan yapısını doğrulamıştır. Analiz öncesinde verilerin uygunluğunu gösteren istatistiksel değerler şunlardır:

KMO Örneklem Yeterliliği Katsayısı: 0.943. Bu yüksek değer, veri setinin faktör analizi için mükemmel derecede uygun olduğunu teyit eder.

Bartlett Küresellik Testi Sonucu: $X^2=7312.193$, serbestlik derecesi (df)=300, anlamlılık (p)<0.001. Bu sonuç, değişkenler arasında anlamlı korelasyonların varlığını gösterir.

Faktör Analizi sonuçları, **Fen Kaygısı** yapısının ilköğretim öğrencileri bağlamında beş farklı, ancak birbiriyle ilişkili bileşene ayrıldığını göstermiş, böylece ölçeğin çok boyutlu teorik yapısı

ampirik olarak desteklenmiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Yeni bir yapısal ölçüm aracı geliştirilmiştir.)

Format: 25 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Hedef Nüfus Grubu: İlköğretim öğrencileri.

Yaş Grubu: İlköğretim seviyesindeki çocuklar (Genellikle 7-12 yaş aralığına kabul eder).

Nüfus Detayları: İlköğretim kademesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçeği kullanılarak derecelendirilmiştir (1=Kesinlikle Katılmıyorum; 5=Kesinlikle Katılıyorum). Yüksek puanlar, yüksek kaygı düzeyine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Fen Eğitimi, Kaygı Ölçümü, Psikometri, Cronbach Alpha, Bartlett Testi, KMO, İlköğretim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yayı

Test Yayı: 2015.

İzinler ve Ücret: Ölçek, akademik araştırmalarda ve eğitim uygulamalarında kullanılabilir. Kullanım izinleri ve telif hakları için sorumlu yazar (Şafak Uluçnar Sarı) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Referanslar

Sarı, Ş. U. (2015). İlköğretim öğrencilerine yönelik fen kaygı ölçeği. *Buca Eğitim Fakültesi*

Dergisi, 37, 1-20.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı için: befjournal.com.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradadır: ilkogretim-ogrencilerine-yonelik-fen-kaygi-olcegi-toad.pdf

İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Fen Kaygı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ancak ölçek 25 maddeden ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır.

Ölçek maddelerinin tam metnine ulaşmak için yukarıda belirtilen referans kaynağa başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM